

Memo

Aanpak 'aardbevings'-onderzoeken binnen de gemeente Groningen

Datum: 28-10-'15

Opsteller: projectdirectie aardbevingen

In de afgelopen maanden is op een aantal vlakken onderzoek gedaan in relatie tot aardbevingen en Stad. Deze onderzoeken zijn inmiddels afgerond of naderen hun afronding. Daarmee komt de vraag naar voren op welke wijze en wanneer over de onderzoeken wordt gecommuniceerd.

Het gaat om de volgende onderzoeken:

1. - onderzoek naar veertien exemplarische gebouwen:

afgerond, eigenaren voorgeïnformeerd, publicatie uitgesteld tot na moment verschijnen nieuwe gegevens EZ, verwachting november

2. - onderzoek naar ruim honderd scholen en gymzalen:

in afrondende fase, rapport wordt momenteel geschreven, voorbereidingen communicatie in overleg met de schoolbesturen is opgepakt

3. - onderzoek naar de openbare ruimte (HRBE's):

in afrondende eerste fase, rapport wordt momenteel aan gewerkt

Achtergrond, huidige situatie

Op 4 november komt de NCG met zijn meerjarenprogramma. We verwachten dat hij komt met een programmatische aanpak voor de versterkingsopgave. We gaan er van uit dat het MJP tekst bevat over hoe om te gaan met de onderzoeken in de gemeente Groningen. Nog onduidelijk is hoe met individuele gevallen wordt omgegaan, met name gelet op de onderzoeken naar de veertien exemplarische gebouwen.

Aangekondigd is dat eind oktober meer duidelijkheid zou komen over het tweede advies Commissie Meijdam en indien mogelijk ook de nieuwe contouren. Het KNMI heeft enkele weken geleden een kaartje op hun website geplaatst.

Ons uitgangspunt is steeds geweest dat we alleen werken met gevalideerde gegevens. De huidige situatie is dat we op dit moment nog steeds de groene NPR met bijbehorende contourenkaart hebben en dat de status en inhoud van nieuwe inzichten of adviezen onduidelijk is. Ook is niet duidelijk wanneer deze informatie wel komt.

Exemplarische gebouwen

De onderzoeksresultaten geven geen aanleiding tot direct ingrijpen, maar vervolgonderzoek naar noodzaak en aard is nodig. We bevinden we ons echter in de situatie dat we weten dat de informatie die we nu gebruiken binnen de onderzoeken in feite achterhaald is. Dit heeft voor de exemplarische gebouwen twee consequenties:

- we weten niet hoe we de huidige resultaten moeten beoordelen (tegen het licht van welke gegevens en norm)
- we weten niet op basis van welke inzichten we vervolgonderzoek moeten inzetten. Daar is het wachten op. Daarvoor hebben we gevalideerde contourenkaart nodig en een witte NPR. Over beide beschikken we niet.

Scholen

De potentiële HRBE's zijn in beeld gebracht. In 1 situatie is direct ingegrepen. Zo'n 400 potentieel

HRBE's zijn aangemeld bij het CVW voor risicobepaling en eventueel vervolgaanpak. Daarnaast moet er voor alle scholen een nader constructief onderzoek plaatsvinden. Op basis van de huidige verkenning is een volgorde aangegeven voor verder onderzoek. We verwachten dat deze opgave in het MJP zit. Derde onderdeel is het inventarisonderzoek. Een aantal schoolbesturen heeft aangegeven niet naar buiten te willen als geen regeling is getroffen voor compensatie kosten. Bestuurlijk overleg hierover loopt.

Openbare ruimte

Inventarisatie is vrijwel afgerond. Voor 80 gebouwen zijn ruim 800 elementen geselecteerd die in aanmerking komen voor nader onderzoek. Daarmee zal fase 1 zijn afgerond.

Mogelijk vervolg

Exemplarische gebouwen

Op basis van de nieuwe gegevens en afhankelijk van het MJP zal met de eigenaren overleg plaatsvinden of ze een nader onderzoek willen. Indien dat het geval is zullen wij de eigenaren zo veel mogelijk ondersteunen bij dit proces (gesprekken met de NAM/NCG, aanbestedingstraject, onderzoekstraject, etc.).

Scholen

HRBE's worden nader onderzocht door CVW, inventarisscan wordt na bestuurlijk overleg opgepakt (dit is wel een aandachtspunt). Vervolgonderzoek op alle locaties gaat plaatsvinden (NCG). Wanneer de nieuwe gegevens beschikbaar zijn en de inhoud van het MJP duidelijkheid geeft zullen de eerste groep scholen in overleg met de schoolbesturen de afdeling Vastgoedmanagement van de gemeente Groningen voorgedragen worden voor een nader onderzoek dat vanuit de gemeente getrokken wordt. Afhankelijk van de resultaten moeten versterkingsmaatregelen tot de mogelijkheden behoren.

Openbare ruimte

Waar acute veiligheidsrisico's zijn aangetroffen (in vijf gevallen), is direct actie ondernomen in overleg met de eigenaren. In overleg met het CVW wordt nader gedefinieerd hoe we de vervolgaanpak procesmatig en organisatorisch oppakken. Ons is recent gebleken dat het CVW hiermee wil wachten totdat een nieuwe contour is gepubliceerd. We willen nu met CVW de voorbereiding van de volgende fase ter hand nemen. We kunnen niet wachten. Zodra de nieuwe gegevens zijn, worden deze gebruikt, maar in de tussentijd willen we wel aan de slag.

Communicatieaanpak

Het voorstel is om de onderzoeken gelijktijdig op **woensdag 25 november** openbaar te maken. Het voordeel is dat de informatie dan in 1 keer naar buiten kan, waardoor het risico kleiner wordt dat de onderzoeken in de stad in de media niet wekenlang aan de orde zijn. Zie bijlage 1 voor conceptpersbericht.

11.00 uur: gecombineerde brief naar de gemeenteraad over de drie onderzoeken

12.00 uur: persbericht uit tijdens reguliere persconferentie

Schoolbesturen en eigenaren exemplarische gebouwen hebben voorbeeldteksten ontvangen om hun achterban vandaag te informeren over de onderzoeken. Met deze partijen zijn individueel afspraken over de communicatie gemaakt.

Voor de communicatie over de drie onderzoeken geldt:

1. Onderzoek exemplarische gebouwen

Situatie nu

Met de eigenaren zijn afspraken gemaakt rond de openbaarmaking. Op twee gebouwen na zijn alle eigenaren akkoord met openbaarmaking. Bloemhof en Q-Park Ossemarkt hebben zich hierover nog niet uitgesproken.

De planning was om 14 oktober naar buiten te gaan. De brief van 7 oktober waarin de minister aankondigt voor het eind van oktober te komen met het tweede advies c'sie Meijdam en mogelijk nieuwe contouren heeft doen besluiten om uit te stellen.

Op dit moment is aan de onduidelijkheid nog geen einde gekomen (zie eerder in deze tekst). Wel kan het, in combinatie met de informatie uit het concept-MJP nodig zijn opnieuw in gesprek te gaan met de eigenaren over de openbaarmaking. In theorie kan dit er toe leiden dat het aantal eigenaren dat akkoord gaat met openbaarmaking nog wijzigt.

Voorstel

- Vooralsnog gaan we er van uit dat de kernboodschap voor de gemeente overeind blijft. Dit is vooral gericht op het leereffect voor de gemeente. Wel komt er een nuancering bij, namelijk dat de waarde van de onderzoeken voor de individuele gebouwen redelijk beperkt is, aangezien nog van de groene NPR is uitgegaan, inclusief de 'oude' contourenkaart die hogere PGA-waarden bevatte. Aanvullend onderzoek moet uitwijzen in hoeverre de uitkomsten voor de individuele gebouwen moeten worden bijgesteld (neutrale toon).
- Dit betekent (voor deze communicatieopzet hebben we de draaiboeken klaarliggen en afgestemd met de eigenaren):
  - o dat we naar buiten gaan op een woensdag (25 nov, reguliere persbriefing),
  - o dat de raad een brief ontvangt (in combinatie met de andere onderzoeken)
  - o en we een gecombineerd persbericht uitdoen, waarbij het accent ligt op het leereffect voor de gemeente zelf.
  - o De eigenaren communiceren de zelfde dag richting de eigen achterban.
  - o De rapporten komen op de website van de gemeente en worden verder niet actief verspreid.

- Alleen voor de Tasmantoren geldt dat we samen een bijeenkomst organiseren mocht de VvE dit op basis van de nieuwe cijfers nog steeds willen (vooralsnog houden we daar rekening mee).
- De rapporten zijn openbaar en worden passief openbaar gemaakt via plaatsing op de website. Geen van de eigenaren heeft hier bezwaar tegen gemaakt. Maar dit is wel een vraag die we mogelijk opnieuw zullen moeten stellen. Nog steeds geldt dat de verwachting is dat de onderzoeken met een beroep op de WOB openbaar zullen worden. Daarom kiezen we, mede vanuit transparantie, voor openbaarmaking.
- Wel zullen we de pagina op de site voorzien van een disclaimer, liefst vanuit ABT, waarin we aangeven dat de onderzoeken op de oude situatie zijn gebaseerd.

2. Onderzoek scholen

Het doel van het onderzoek is inzicht verkrijgen in de aardbevingsbestendigheid van gebouwen in de stad. Afsgesproken met de schoolbesturen in de stad is om ruim 100 schoolgebouwen en gymlokalen te onderzoeken. De resultaten worden gebruikt om te achterhalen welke scholen als eerste voor vervolgonderzoek in aanmerking komen. Het betreft een scan van de gebouwen, gericht op Hoog Risico BouwElementen (HRBE's) en een indicatie voor aardbevingsbestendigheid. Daarnaast heeft er een instructie plaatsgevonden richting gebouwbeheerders met het oog op de inventaris en maatregelen om te voorkomen dat deze bij een beving risico's veroorzaken. Met behulp van dit onderzoek kan er een (duidelijke) volgorde worden aangebracht in de vervolgstappen (nader onderzoek).

Getrapte communicatie

De communicatie willen we getrapd organiseren. De gemeente communiceert met de schoolbesturen, waarna deze de locaties (scholen en kinderopvangbesturen die gebruik maken van de panden) informeren. Vanuit de locaties worden vervolgens de ouders geïnformeerd. In een enkel geval wordt een schoolgebouw gecombineerd met een andere functie, bijvoorbeeld woonappartementen. In die situaties wordt met de eigenaar van het gebouw contact opgenomen en nemen we deze mee in het communicatietraject.

Daarbij geldt verder:

- De gemeente is verantwoordelijk voor de onderzoeken en primair aanspreekbaar op de onderzoeken.
- De gemeente informeert de gemeenteraad via een brief
- media krijgen een persbericht over de overall uitkomsten van het onderzoek en het vervolg.
- De besturen zijn in de lead bij het informeren van de locaties en vervolgens de ouders van de kinderen.
- De gemeente informeert de schoolbesturen tijdig, zodat deze de communicatie richting de eigen achterban kunnen organiseren.
- Schoolbesturen bereiden samen met de locaties de communicatie richting ouders, personeel, kinderen en gebruikers (zoals kinderopvang) voor.
- De gemeente faciliteert dit door het beschikbaar stellen van modelbrieven, teksten, een modeldraaiboek en een lijst met vragen en antwoorden.
- Persvragen die over het onderzoek gaan, of over de rol van de gemeente als opdrachtgever, worden door de gemeente beantwoord. De schoolbesturen zijn primair verantwoordelijk voor vragen over de verschillende locaties. Bij persvragen wordt afgestemd tussen de betrokken partijen zodat men voorbereid is op aanvullende vragen.

Boodschap

Centrale boodschap in de communicatie vanuit de gemeente kan zijn:

- Eerste fase scholenonderzoek heeft plaatsgevonden.
- Drie elementen, te weten onderzoek HRBE's, inventaris en verkennend naar constructie.
- Enkel gevallen actie ondernomen, betrof een HRBE. Scholen nemen zelf inventarisscan ter hand.
- Vervolgonderzoek gaat plaatsvinden. Pas dan conclusies over de gebouwen mogelijk. Deze verkennende onderzoeken hebben geholpen om de volgorde mee te bepalen van dit vervolgonderzoek. Dit vindt verder plaats in goed overleg met de scholen zelf.

Communicatiedraaiboek

Globaal gezien ziet het traject er als volgt uit:

-Woensdag 25 november 12.00 uur: wekelijkse persconferentie gemeente

-Woensdag 25 november 11.00 uur: informatie naar de gemeenteraad

-Schoolbesturen worden enkele dagen van te voren geïnformeerd om de communicatie op locatieniveau voor te bereiden voor de woensdag waarop het nieuws naar buiten gaat.

3. Onderzoek openbare ruimte

Dit onderzoek naar een aantal straten in de binnenstad nadert zijn voltooiing.

Boodschap: Er is in deze eerste fase van de scan op de openbare ruimte voor zo'n 80 panden in beeld gebracht welke gebouwelementen deze bevatten die mogelijk tijdens een aardbeving een risico kunnen vormen voor de openbare ruimte. Op deze manier is meer inzicht verkregen op deze panden en om hoeveel elementen het kan gaan in de openbare ruimte. Bewoners en eigenaren zijn geïnformeerd over het onderzoek. Ook krijgen de eigenaren bericht van de gemeente wanneer zaken geconstateerd zijn die nader onderzoek behoeven. Dit wordt uitgevoerd door het CVW.

Voorstel is het rapport met de algemene bevindingen op de website te plaatsen.

Bijlage 1 concept persbericht

Onderzoeken naar scholen, exemplarische gebouwen en openbare ruimte afgerond Meer kennis over gebouwen en openbare ruimte bij bevingen in Stad

Meer zicht op de mogelijke effecten van bevingen op gebouwen in de stad en op maatregelen die gebouwen beter bestand maken tegen de effecten van aardbevingen. Het gaat daarbij om bouwkundige en procesmatige kennis en ervaring, waarmee de gemeente in de toekomst situaties beter kan beoordelen en aanpakken. Dit zijn de belangrijkste opbrengsten van de indicatieve onderzoeken die de gemeente liet uitvoeren naar een aantal exemplarische gebouwen, schoolgebouwen en de openbare ruimte in de binnenstad. Het gaat in alle gevallen om verkennend onderzoek dat veel bruikbare informatie heeft opgeleverd, maar harde conclusies over de constructie van de gebouwen niet mogelijk maakt.

In een enkel geval heeft dit direct tot maatregelen geleid om risico's te verkleinen. Bijvoorbeeld bij een schoorsteen of een ander bouwelement dat los kan raken. In verreweg de meeste gevallen is vervolgonderzoek nodig om te beoordelen of en zo ja, welke verdere maatregelen noodzakelijk zijn. De gemeente gaat de eigenaren van de gebouwen daarbij zoveel mogelijk ondersteunen. Bewoners, eigenaren en gebruikers van de onderzochte gebouwen zijn geïnformeerd over de uitkomsten en aanbevelingen.

Exemplarische gebouwen

In de eerste plaats werden twaalf gebouwen in de stad onderzocht. Het gaat om basisschool Engelbert, ouderencentrum Amkemaheerd, Wessel Gansfort college, flat-Lijzijde (Lewenborg), Tasmantoren, kantoorgebouw Kreupelstraat, Martinikerk, parkeergarage Ossenmarkt, sportcentrum Karding, twee winkels in de Herestraat en Watertoren Noord. Ook werden twee gebouwen in Ten Boer onderzocht: verzorgingstehuis Bloemhof en de gemeentelijke boerderij aan de Wolddijk. (hier de namen weghalen van de eigenaren die niet genoemd willen worden) Op verzoek van enkele eigenaren heeft de gemeente uit privacy-overwegingen besloten deze gebouwen niet publiek bekend te maken. De rapporten hebben de gemeente een beeld opgeleverd over de aanpak van aardbevingsonderzoek in de gemeente Groningen. Voor de individuele eigenaren is meer zicht ontstaan in hoe hun gebouw zich verhoudt tot aardbevingen. Wel geldt dat de onderzoeksmethodiek harde conclusies niet toelaat. Bovendien is de verwachting dat de informatie op basis waarvan de onderzoeken zijn verricht op korte termijn verouderd is. Dat maakt de rapporten voor de individuele gebouwen wel beperkter in waarde. De individuele eigenaren zullen op basis van dit verkennend onderzoek en de nieuwste inzichten bepalen of zij vervolgonderzoek laten verrichten.

Scholenonderzoek

Ten tweede werden ruim honderd schoolgebouwen en gymlokalen binnen de gemeente Groningen onderzocht. In dit verkennende onderzoek is vooral gekeken naar elementen aan het gebouw die bij een aardbeving los zouden kunnen raken. In enkele gevallen (aantal en locaties noemen) hebben de onderzoekers samen met het Centrum Veilig Wonen (CVW) direct actie ondernomen of vindt reeds vervolgonderzoek via het CVW plaats. Daarnaast hebben de gebouwbeheerders informatie ontvangen om een zogenaamde 'inventarisscan' op hun school uit te voeren. Hiermee zijn ze in staat om de inventaris goed te borgen. Bijvoorbeeld door het meubilair anders neer te zetten, kasten en stellingen vast te maken en beamers en digitale schoolborden stevig(er) te bevestigen. Afgesproken is dat alle schoolgebouwen een vervolgonderzoek krijgen, zodat beter beoordeeld kan worden, of en zo ja, welke maatregelen verder nodig zijn.

Openbare ruimte

De eerste fase van het onderzoek naar de openbare ruimte richtte zich op ruim 80 panden in verschillende winkelstraten in het stadshart. Het heeft opgeleverd dat in vijf gevallen in overleg met de eigenaren maatregelen zijn genomen, door potentieel risicovolle elementen beter aan gebouwen te borgen. Ook dit onderzoek was verkennend. In totaal zijn zo'n 800 elementen van gebouwen in kaart gebracht. Nader onderzoek moet uitwijzen of maatregelen aan de orde zijn. De gemeente gaat op basis van de eerste ervaringen verder met onderzoek in de binnenstad. Hiervoor worden momenteel de voorbereidingen getroffen.

Voor de onderzoeken werd gebruik gemaakt van de gevalideerde kennis over de seismische activiteit in de regio. De gemeente heeft om die reden gebruik gemaakt van de voorlopige Nationale Praktijk Richtlijn (NPR) en de seismische contourenkaart van 2014.

De gemeenteraad is vandaag in een brief over de rapporten en onderzoeken geïnformeerd. Alle onderzoeken zijn te vinden op de website van de gemeente Groningen: [LINK](#)